

Druhý „bobřík“ pro ekonomy v Česku

30.11.2017 - Lidové noviny

Autor: Martin Rychlík, Strana: 4

Štítky: [Národohospodářský ústav](#), [Univerzita Karlova](#), [AV ČR](#), [CERGE](#)

Soubory (scany): [1.pdf](#)

Obsah z přepisu příspěvku

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem zažil velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl vliv na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal ERC grant za více než 25 milionů korun.

PRAHA

Ač vystudoval fyziku, působil i jako sociální pracovník v romských komunitách. Dnes však patří k předním evropským ekonomům. Jakub Steiner (40 let) nyní získal – jako teprve druhý ekonom působící v České republice – superelitní grant Evropské výzkumné rady (ERC).

Podobně jako první držitel z roku 2015 Filip Matějka působí i Steiner v ekonomickém institutu [CERGE-EI](#), společném pracovišti [Národohospodářského ústavu Akademie věd](#) a Univerzity Karlovy. Ten se může radovat i proto, že další dva nově získané tzv. konsolidační granty nyní putují k jeho docentům: Liboru Bartovi na matfyz a Vladimíru Hamplovi na přírodovědeckou fakultu. Dle propočtů LN tak přímo na české instituce zamířilo za více než dekádu jen jedenáct těchto grantů!

Jak lidé chybují a co to nese

„Budu zkoumat a navrhopvat modely nedokonalého rozhodování s důrazem na to, že lidé dělají chyby. Modely budou kvantifikovat pravděpodobnost různých typů a budou předpovídat, jak se pravděpodobnostní rozdělení chyb mění v závislosti na prostředí rozhodujících se lidí,“ řekl LN Jakub Steiner. Cílem je tyto modely využít ke zkoumání, jak chybovost lidského jednání závisí na regulacích trhu či rozhodnutích vlád.

Steiner získal pro svůj pětiletý výzkum s akronymem *BehavFrictions* víc než milion eur, tedy přes 25 milionů korun. Grant pro zkušené vědce má pokrýt mzdu řešitele, jenž působí jak v [Národohospodářském ústavu Akademie věd](#), tak jako profesor na Edinburské univerzitě ve Skotsku, ale i cestovné a prostředky pro „postdoka“ a dva doktorské studenty. „Ty budu asi hledat z domácích zdrojů, poohlédnu se na [CERGE-EI](#) či na matfyz,“ říká muž, který právě Matematicko-fyzikální fakultu UK vystudoval.

Od atomů až k ekonomii

Stejně jako zmíněný Filip Matějka, dosud jediný ekonomický ERC grantista v ČR, Steiner původně vystudoval fyziku. Je to náhoda?

„Myslím, že to náhoda není. Je to tak trochu dědictví komunismu, kdy byli do fyziky a matematiky nahnáni lidé, kteří se chtěli vyhnout ideologii, tlaku režimu... Ten vědní kapitál zde v Česku zůstal. I ve své generaci jsme těžili ze studií na matfyzu, kde to bylo výborné. A když mne pak přestaly bavit atomy, našel jsem [CERGE-EI](#), jenž mi dal možnost vystudovat ekonomii a rekvalifikovat se,“ vypráví s úsměvem Steiner.

To bylo v roce 2006. Jakubovým školitelem byl profesor Avner Shaked, pravidelně přijíždějící na pražský ústav z Bonnu, proslaven svým kritickým přístupem ke školení doktorandů. „Teorie her mě fascinovala proto, že jsem zažil společenskou změnu v listopadu 1989, velký formující zážitek, a člověk viděl, jak se chování lidí může rychle změnit v závislosti na chování jiných lidí. A to je v teorii her stěžejní,“ připomíná.

Téma se ale podle něj trochu vyčerpalo. Proto změnil zaměření, takže je nyní blíže behaviorální ekonomii; zabývá se niternějšími tématy, jak se jednotlivci rozhodují, jak je jejich rozhodování nedokonalé, jak dělají lidé chyby.

„Snažím se přispět k budování základů behaviorální ekonomie – přejít od popisu jevů k interpretaci, kladu si otázky, proč se lidé chovají jinak než v ekonomii běžný *Homo oeconomicus*,“ vypráví velice klidně a s rozmyslem muž, jenž pracoval na Northwestern University v Chicagu a třetinu roku stále tráví ve Skotsku.

Za příspěvky k teorii her a behaviorální přístupy byly uděleny Nobelovy ceny za ekonomii v letech 2005, respektive v letošním roce.

Matějčkův výzkum je prý aplikovanější, Steinerův spíše směřuje k základnímu, abstraktnějšímu pojetí. „Řeším, jak přemýšlet nad nedokonalostí lidského chování, kdy se dá klasifikovat chybou nebo jako optimální,“ říká Steiner o disciplíně, jež je velmi mezioborová – vyžaduje totiž znalosti z psychologie či neurověd.

Obohatila jej i práce pro společnost Člověk v tísni. „Tehdy jsem po škole moc nevěděl, co se životem. Dělal jsem proto dobrovolnickou práci mezi Romy. Zkušenost to byla neocenitelná – ukázala mi důležitou věc: nebrat nic jako samozřejmé... Coby kluk ze středostavovské rodiny jsem byl tehdy konfrontován s úplně jiným životním stylem, než jsem znal, takže mě to naučilo nebrat jisté jevy jako samozřejmost a o věcech hodně pochybovat,“ říká.

Z prestižního ERC grantu má radost, ale nebere jej jako modlu. „Pohovor se odehrával v takovém kačkovském prostředí vysokého mrakodrapu, připomínalo to fabriku na maso. I lidé kolem čtyřicítky se tam potili jako u maturity,“ vzpomíná na interview před početnou komisí, která adepty zkouší a prověřuje. „Ve druhém kole máte jen osm minut, abyste vysvětlili, jak chcete změnit svět vědy během pěti let. Je to trochu úsměvné. Přišlo mi to nejprve povrchní, ale pak jsem jim to asi i vysvětlil,“ usmívá se Steiner.

Ze značky ERC se prý stal tak trochu „bobřík“, ulovená pečeť top kvality, která má ovšem velikou výhodu – laťka je nastavena vysoko, a to ve všech vědách, takže je známkou dobré vědy napříč obory.

Úspěch je to nejen pro vědce, ale i celé instituce. „ERC je jednou z nejvýznamnějších agentur na světě financujících výzkum ve všech hlavních vědeckých oborech v oblasti živé i neživé přírody, techniky i v sociálních a humanitních vědách. Udělení grantu ERC je vnímáno jako jeden z nejuznávanějších etalonů světové výzkumné kvality. Proto ho považuji za stvrzení mise našeho pracoviště, zaměřeného na špičkový ekonomický výzkum a vzdělání i povzbuzení pro mladé talentované výzkumníky a studenty v celé oblasti společenských a humanitních věd,“ řekl LN Michal Kejak, ředitel institutu [CERGE-EI](#).

Top věda v krásných městech

Kde se všechny ty vybadané poznatky objeví? Jakub Steiner plánuje psát si i popularizační blog, ale hlavní objevy půjdou do odborných periodik, jak jinak.

„Těch opravdu dobrých ekonomických časopisů je vlastně velmi málo. Z první pětky jsou čtyři americké a ekonomie je svým způsobem americkou vědou,“ míní Steiner. Těší jej, že v pražském ústavu už je nyní pětice ekonomů, kteří mají v takovémto časopise otištěný článek či víc.

Sám působí v redakční radě evropského *Review of Economic Studies* a také v *American Economic Review*. Tam má i dvě publikace z let 2012 a 2016, letošní pak v časopise *Econometrica*, a to spolu s Matějkou. „Členství v redakčních radách publikování příliš nepomáhá. Nedávno mi časopis, pro nějž zdarma pracuji, bez váhání zamítl článek,“ říká Steiner, jenž pendluje mezi Prahou a Edinburhem, kde má profesuru, *tenure*. A užívá si to: „Pracuji jen v krásných městech.“

Jakub Steiner (40)

■ Ekonom a teoretický fyzik.

■ Pochází ze Slovenska, žije v Praze, kde od roku 2011 působí v ekonomickém ústavu [CERGE-EI](#).

■ Na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy vystudoval fyziku (2000).

■ Působil jako sociální pracovník Člověka v tísni (2000 až 2002).

■ Doktorát Ph.D. z ekonomie získal v CERGE-EI (2006).

■ Působil na univerzitách v Edinburghu (profesorem od roku 2013) a v Chicagu.

■ Autor patnácti ceněných studií, z toho tří v časopisech ze světové ekonomické top 5.

Mezi Prahou a Edinburghem. Vědec Jakub Steiner dříve působil i v Chicagu. „Ekonomie je svým způsobem americkou vědou,“ říká.

FOTO MAFRA – RICHARD CORTÉS

Druhý „bobřík“ pro ekonomy v Česku

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

MARTIN VEJCHLÍČ

PRAHA Až vystudoval fyziku, psal si, i jako sociální pracovník v různých komunitách. Dnes však patří k předním evropským ekonomům. Jakub Steiner (40) byl až do nedávna – jako topový divák ekonomie – zapojen do Evropské výzkumné sítě ERCE.

Právě jako první držitel s rokem 2013 Filip Mětišk, psal si Steiner v ekonomickém časopise CERGE-EI, společně pracovali v Národním společnosti vědy Akademie věd a Univerzity Karlovy. Tam se mohl natáčet i proto, že dříve dva nové státní tv. kasaři dlel držet granty a byl patřil k jeho dovedení. Už ovšem Steiner se naučily a Vladimír Hájekovi se přirovnává českou kulturu. Dle propočtu LN tak přitom se česká ekonomie musí být za více než deset let jen jedním z těchto grantů!

Jakub Steiner: „Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Dobrá zpráva a uvědomit, co děláte, nebo komunistické rozhodnutí s důrazem na to, že lidé dělají chyby. Mělo by to být komunistické rozhodnutí, protože ekonomie a teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

Mezi Prahou a Edinburghem. Vědec Jakub Steiner dříve působil i v Chicagu. „Ekonomie je svým způsobem americkou vědou,“ říká. FOTO MAFRA – RICHARD CORTÉS

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

Jakub Steiner (40)

- Ekonom a topový divák.
- Působil i v Edinburghu, Chicagu a Praze, kde od roku 2013 pracuje v Evropské výzkumné síti ERCE-EI.
- Na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy vystudoval fyziku (2000).
- Působil jako sociální pracovník Člověka v tísni (2000 až 2002).
- Doktorát Ph.D. z ekonomie získal v CERGE-EI (2006).
- Působil na univerzitách v Edinburghu a v Chicagu.
- Autor patnácti ceněných studií, z toho tří v časopisech ze světové ekonomické top 5.

obozret – vyprávějí tak, že zaslali zprávy, jak je to v současnosti.

„Dělal jsem proto doktorát ekonomie, protože jsem měl rád ekonomii. Dělal jsem proto doktorát ekonomie, protože jsem měl rád ekonomii. Dělal jsem proto doktorát ekonomie, protože jsem měl rád ekonomii.“

„Dělal jsem proto doktorát ekonomie, protože jsem měl rád ekonomii. Dělal jsem proto doktorát ekonomie, protože jsem měl rád ekonomii. Dělal jsem proto doktorát ekonomie, protože jsem měl rád ekonomii.“

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.

„Teorie her mne fascinovala proto, že jsem začal velkou společenskou změnu v listopadu 1989 a viděl víru na chování lidí,“ říká ekonom Jakub Steiner, který na svůj výzkum získal více než 25 milionů korun.